

**ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул. Пушкіна, 18/24, м. Полтава, 36011, тел./факс: (05322) 7-23-31, тел. 7-92-41

E-mail: archives@adm-pl.gov.ua, Web: <http://www.poltava.archives.gov.ua>

Код ЄРДПОУ 03494528, р/р 35218003000162 МФО 831019 в ГУДКСУ у Полтавській області

АРХІВНА ДОВІДКА

14.03.2016

№ 06-13/238

№ К-05-17/37 від 09.03.2016

Полтавська обласна державна
адміністрація,
вул. Жовтнева, 45
м. Полтава, 36000

У науково-довідковому фонді Державного архіву Полтавської області виявлено такі відомості про Заливчого Андрія Івановича:

Заливчий Андрій Іванович (14.10.1892, с. Міські Млини, нині Зіньківського району Полтавської області – 13.12.1918, м. Чернігів) – політичний діяч, письменник, публіцист; член Центральної Ради і ЦК Селянської спілки.

Народився у бідній селянській родині. З 9 років вчився у місцевій церковно-парафіяльній та в Опішнянській міністерській школах, середню освіту набув у 1-й Харківській чоловічій гімназії, де навчався на приватний кошт місцевого мецената за інтелектуальну обдарованість. У 1913 р. вступив на юридичний факультет Харківського університету. Захопившись за гімназійних років революційною діяльністю, в університеті став одним із керівників студентського руху Харкова. З ініціативи українських есерів таємні молодіжні гуртки об'єднались в Соціалістичну юнацьку спілку і А. Заливчого було обрано до її ЦК. Він був одним із лідерів масового студентського виступу, що почався в університеті наприкінці 1915 р. на ознаку протесту проти відправлення на фронт неблагонадійних студентів. За це був засуджений до довічного заслання в Тургайському краї (Казахстан). Там займався літературною роботою, зокрема, перекладав з польської мови.

У березні 1917 р. повернувся в Україну. Працював у Зінькові Полтавської губернії, де створював земельні комітети. Редактував газету «Зіньківська народна управа», був обраний членом повітової управи. На початку травня 1917 р. брав участь у роботі Харківського губернського селянського з'їзду. За його доповіддю з національного питання з'їзд ухвалив резолюцію про «конечне установлення національно-територіальної автономії України».

На I всеукраїнському селянському з'їзді А. Заливчого обрали членом ЦК Селянської спілки, членом Центральної Ради. Він належав до Української партії соціалістів революціонерів (УПСР), входив до харківського осередку партії, був одним із засновників так званої фракції лівобережців. І хоча формально не належав до групи змовників лівоесерівського блоку, що намагались на початку січня 1918 р. зліквідувати владу Української Центральної Ради та використати

союз із більшовиками для проголошення в Україні більшовицької влади, він підтримував політичну орієнтацію лівого крила УПСР. На Полтавському губернському з'їзді рад 25 лютого 1918 р. А. Заливчого було обрано головою президії Полтавського губвиконкому.

У травні 1918 р. увійшов до складу Українського революційного комітету, який керував підготовкою повстання проти гетьмана. Як член ЦК УПСР (боротьбистів) інспектував повстанські загони на Житомирщині, Харківщині, Полтавщині.

У листопаді 1918 р. Укрповстанком відрядив його до Чернігова для організації антигетьманського повстання. Керуючи бойовими діями, А. Заливчий загинув 13 грудня 1918 р.

Автор циклу новел автобіографічного змісту «З літ дитинства», надрукованих після смерті в одеському альманасі «Червоний вінок» (1919 р.). В 1929 р. у бібліотеці газети «Пролетарська правда» вийшла книжка «Дитинство. Автобіографічні новели».

Підстава: Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради. Бібліографічний довідник. – Київ, 1998. – С. 95-96; Ротач Петро. Матеріали до українського біографічного словника «Літературна Полтавщина» // Архіви України. – 1965. – №5. – С. 99.

Українська партія соціалістів-революціонерів – боротьбистів (комуністів) – українська політична партія. Як всеукраїнська політична організація УПСР організувалась у квітні 1917 р. внаслідок об'єднання окремих гуртків і груп есерів, котрі існували в Україні з 1905 р. До керівництва партії входила переважно студентська молодь, зокрема, М. Ковалевський, Л. Ковалів, В. Залізняк, О. Севрюк, П. Христюк, М. Шраг. У програмі УПСР поєднувались національні інтереси з ідеями ліберального народництва. Партія з перших кроків діяльності висувала ідею національно-територіальної автономії України, стояла на ґрунті безкласовості української нації, націоналізації великих земельних володінь, популяризувала принципи дрібно-селянського господарювання. Визначальним питанням революційних перетворень партія вважала національне, а своєю кінцевою метою ставила завдання побудови Української незалежної самостійної держави. У своїй діяльності перед селянством спиралась на «Селянську спілку», що забезпечило їй належне організаційне зміщення і відповідну соціальну базу. У перший період УНР партія мала більшість в Українській Центральній Раді, члени УПСР входили до складу Генерального Секретаріату УЦР-УНР та Ради Народних Міністрів УНР. У період Гетьманату на 4 з'їзді партія розкололась на праве і ліве крило. Праві есери, які вважали революцію завершеною, виступали за проведення легальної опозиційної діяльності до уряду гетьмана Скоропадського. Ліве крило пропагувало радянську форму влади, домагалось співпраці з більшовиками, виступало за організацію підпільної боротьби та підготовку збройного повстання проти гетьманського режиму. Захопивши домінуюче становище в ЦК, ліві есери домагалися усунення з партії «правих» і, оголосивши розпуск місцевих організацій, перевели партію на нелегальне становище. Згодом ця

частина українських есерів дістала назву «боротьбисти» (від назви газети «Боротьба», яку вони видавали) і у березні 1919 р. організаційно оформилась на 5 з'їзді УПСР у Харкові в Українську партію соціалітів-революціонерів – боротьбистів (комуністів). З'їзд ухвалив тези політичних і соціально-економічних комісій як основ майбутньої програми партії (не була вироблена) і прийняв статут. Було визнано, що «комуністичний характер сучасної революції ставить умовою її успіху диктатуру пролетаріату, яка найкраще здійснюється встановленням влади рад».

На початку 1920 р. боротьбисти взяли участь у формуванні органів радянської влади, до участі в яких були допущені більшовиками. Однак більшовики, які проводили роботу з усунення з політичної арени конкурючих партій, зокрема тих, що стояли на радянських позиціях, розпочали роботу з ліквідації УКП (боротьбистів). Відтак у березні 1920 р. партія припинила свою діяльність, а частина її членів увійшла до складу КП(б)У.

Підстава: Панченко П. Українська партія соціалітів-революціонерів – боротьбистів (комуністів) // Довідник з історії України (А-Я): Посібник для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2001. – С. 934, 935.

Директор

В. В. Гудим